

[Lasse Budtz]

Netop af den grund kan og bør andre lande gøre noget, også de små. En sådan aktivitet kan især finde sted i FNs nedrustningskommission og i nedrustningsudvalget i Genève, hvor forhandlingerne kan få stigende betydning, og hvor de mere langsigtede sider af nedrustningspolitikken kan drøftes. I disse organer drejer det sig ikke blot om forholdet mellem Øst og Vest, men også om forholdet mellem Nord og Syd. Det skal i denne forbindelse fremhæves, at de såkaldte uforpligtede stater – hvor nogle unægtelig er mere uforpligtede end andre – i de senere år har vist en voksende interesse for nedrustningsbestræbelserne. Tænk på, som det også er fremhævet i Brandrapporten, hvad bare en begyndende nedrustning kan betyde netop for udviklingslandene.

Det er i øvrigt i nedrustningskommissionen, den danske regering har fremlagt et arbejdsdokument til belysning af problemerne omkring en nedrustning også på de konventionelle våbens område. Socialdemokratiet mener, at de konventionelle våbens betydning og trussel er så stor, at disse våben må inddrages langt mere i de internationale nedrustningsforhandlinger.

Under den forestående konference i FN til gennemgang af traktaten til hindring af spredning af atomvåben vil Danmark naturligvis, som ministeren nævnte, søge at yde aktive bidrag. Det må fortsat være helt klart, at vi i fællesskab må prøve at hindre en yderligere spredning af kernevåbnene. I øvrigt stiller socialdemokratiet sig meget positivt over for det franske forslag om afholdelse af en europæisk nedrustningskonference, et forslag, som meget nemt kan sammenarbejdes med de svenske og polske forslag af samme karakter – eller ikke nemt, men man bør i hvert fald prøve.

Der er en lang tradition i den socialdemokratiske bevægelse internationalt set for interesse for nedrustning, det ligger egentlig i sagens natur. På denne baggrund besluttede Socialistisk Internationale for et par år siden at nedsætte en international kommission eller arbejdsgruppe til undersøgelse af nedrustningens muligheder. Arbejdet er nu nær afslutningen. Jeg har haft lejlighed til at kigge på de seneste udkast til rapporten, og jeg tør godt love, at der kommer et spændende dokument ud af det.

Brandrapporten om forholdet mellem Nord og Syd, hvor man også berører nedrustningsproblematikken i forholdet til udviklingslandene, indeholder måske ikke ret meget epokegørende nyt. Når den alligevel har vakt berettiget opsigt, er det, fordi den opstiller en ny prioritering eller præsenterer en slags kriseplan. Det er stort set den samme metode, Socialistisk Internationale har tænkt sig at prøve. Det er selvsagt begrænset, hvad nyt man kan sige om nedrustningen, eller hvor mange nye konkrete forslag man kan fremsætte, men man kan pufte til udviklingen, man kan forsøge at sætte den i gang. Man kan prioritere muligheder og krav, og man kan især opstille en kriseplan, hvilket nok turde siges at være nødvendigt. Det er lige nøjagtig, hvad Socialistisk Internationale prøver at gøre. Rapporten forventes i øvrigt offentliggjort i forbindelse med Internationals kongres i november.

Der sker trods alt endnu mere. Mens Brandtkommissionen drøftede Nord-Syd-forholdet, vil en lignende ny kommission under Olof Palmes ledelse på et tværpolitisk, globalt grundlag diskutere og rapportere om nedrustningssituationen, og det er at forvente, at også Palmekommissionen vil fremkomme med et kriseprogram. En meget lang række lande er allerede inddraget i forberedelserne til kommissionens arbejde, men de egentlige enkeltheder er ikke offentliggjort endnu, og derfor kan de selvfølgelig heller ikke røbes her, men det kan ikke være forkert at oplyse, at man såvel fra amerikansk som sovjetisk side er parat til at deltage i arbejdet og har vist stor konkret interesse for det. Europa skal selvfølgelig også være med og vil blive fyldigt repræsenteret, og det samme gælder den tredje verden. Kommissionen vil få sekretariat i Wien og vil få mulighed for at trække på en lang række fremtrædende eksperter til bistand. Det forlyder bl. a., at mr. Warnke, som er blevet omtalt af hr. Gert Petersen i denne debat, vil deltage på det, om jeg så må sige, videnskabelige niveau.

Der sker med andre ord noget, delvis på trods, men delvis også som følge af den anspændte internationale situation. Det er, som om vi er inde i et kæmpemæssigt livtag mellem oprustning og nedrustning, mellem uforstand og forstand, mellem konfrontation og afspænding, og Sovjet meddeler, at man udrunder sine tropper med kemiske våben for at